

MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ ARQUEOLÒGICA REALITZADA AL
CARRER DE LLIBRETERIA ENTRE ELS NÚMEROS 4 I 14.
GENER-FEBRER DE 2004

CODI: 021/04

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ
2. SITUACIÓ GEOGRÀFICA
3. CONTEXT HISTÒRIC I ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS
4. MOTIU DE LA INTERVENCIÓ I METODOLOGIA
5. DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS REALITZATS
6. REPERTORI ESTRATIGRÀFIC
7. CONCLUSIONS
8. BIBLIOGRAFIA

ANNEX

DOCUMENTACIÓ FOTOGRÀFICA

DOCUMENTACIÓ PLANIMÈTRICA

1. INTRODUCCIÓ

La present intervenció arqueològica preventiva ha tingut lloc al carrer de la Baixada de la Llibreteria en el tram comprès entre la Plaça de l'Àngel i el carrer de les Trompetes de Jaume I i al carrer Veguer en el tram comprès entre la Baixada de la Llibreteria i el carrer Brocaters; del districte de Ciutat Vella, Barcelona.

El treballs, realitzats per **FECSA-ENDESA** i adjudicats a l'empresa **ESPELSA**, han estat supervisats pel **Servei d' Arqueologia Urbana del Museu d'Història de la Ciutat, Institut de Cultura, Ajuntament de Barcelona.**

La direcció arqueològica ha estat assumida per l'arqueòloga Bertha Durà López de l'empresa **ATICS, SL. Gestió i Difusió del Patrimoni Històric i Arqueològic.**

Els treballs arqueològics es van iniciar el dia 31 de Gener i van finalitzar el dia 2 de Febrer de 2003.

2. CONTEXT GEOGRÀFIC

La present intervenció arqueològica s'ubica als carrers Baixada de la Llibreteria i Veguer¹, en el Barri Gòtic de Barcelona, dins el districte de Ciutat Vella.

El terme municipal que envolta la ciutat de Barcelona, s'estén a la costa de la mar Mediterrània en una plana d'uns 5km. d'amplada limitada al NW per la serra de Collserola, on hi ha el Tibidabo (542m), la serralada de Sant Mateu a llevant i el massís del Garraf a ponent, entre els sectors deltaics del Llobregat i del Besòs. En aquesta plana, quasi completament urbanitzada avui, es destaquen unes zones clarament diversificades.

El nucli antic, que correspon a la primitiva ciutat romana, damunt el Mont Tàber (15m), proper a la mar, dominat al Sud pel gran promontori de Montjuïc (173m), i que amb els seus raval més pròxims fou tot Barcelona fins a mitjans del segle XIX. Una sèrie de petits nuclis de poblament més densos, antics pobles forans creats a l'entorn de la ciutat. I una àmplia zona quadriculada, de carrers amples, planificada a la segona meitat del segle XIX (l'Eixample del Pla Cerdà), quan caigueren les muralles, que representà la unió entre la Barcelona Vella i els municipis del Pla.

El sector que ens ocupa s'ubica dins el nucli primitiu romà del Mont Taber, en el sector central, que constitueix l'anomenat Barri Gòtic o de la Catedral, entre la Plaça Nova i l'avinguda de la Catedral i el Carrer Ample.

¹ Veure Plànol 1 i Fotografia 1

3.CONTEXT HISTÒRIC I ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS

El centre vital i administratiu de Barcelona continua, en bona part, encara, entorn de la Plaça de Sant Jaume, emmarcada pel Palau de la Generalitat i la Casa de la Ciutat, els màxims exponents del poder civil, i ben a prop de la Catedral i del Palau del Bisbe, els centres ciutadans en l'aspecte religiós. Aquest centre s'ha anat expandint cap al Passeig de Gràcia i la Plaça de Catalunya, tan pel que fa a les activitats comercials com a les financeres. En el mateix sector radiquen l'antic Palau Reial i el Palau del Lloctinent a la Plaça del Rei, ara seu de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, com també dues de les parròquies més antigues: la de Sant Just i la de Sant Jaume.

Aquest punt coincideix amb l'antic Mons Taber, on cap a la fi del segle I a.C. sota la protecció de Juli Cèsar i d'August, es fundà la *Colonia Iulia Augusta Paterna Faventia Barcino*. Aquesta colònia romana, saquejada per les incursions de les hordes alamanes vers el 260, fou envoltada (segles III-IV) per una sòlida muralla que, refeta en època medieval, marcà durant segles l'àmbit de la ciutat alt-medieval.

La colònia romana de Barcino tenia com a centre vital, segons el costum romà, dos eixos vitals, els clàssics *cardo maximus* i *decumanus*, que poden encara veure's entre l'actual estructura ciutadana. Prop del punt de confluència d'aquests dos eixos mestres de la ciutat, a tocar del *forum* (la Plaça de Sant Jaume), hi havia el temple romà, dit Temple d'August, ben a la vora del punt central del Mons Taber.

Les muralles romanes foren refetes a partir de la fi del segle III aprofitant trossos d'edificis, de monuments, de tombes i fins i tot d'estàtues de l'obra destruïda pels bàrbars almans. Avui dia és visible una bona part del seu traçat i se sap la ubicació de la part destruïda o amagada dintre construccions tardanes, perquè foren aprofitades i completades amb noves construccions en època medieval.

La ciutat baix-romana i del període de les dominacions visigòtica i islàmica va continuar dintre del recinte de les muralles romanes i d'elles només es conserven alguns elements com capitells d'època visigòtica, part d'una necròpolis del mateix període i la basílica paleocristiana del segle IV.

Els principals monuments que ara es troben a l'àmbit de la primitiva ciutat romana són de data posterior al segle XII o en tot cas guarden elements anteriors integrats en les edificacions gòtiques que els van succeir o se'ls van sobreposar.

Al segle XII es dona un moment de puixança de la ciutat de Barcelona que tindria la seva continuïtat en els segles XIII i XIV. Es reactiva l'activitat comercial i artesana i es produeix un creixement urbà que tindrà el seu punt àlgid en els segles XV i XVI. L'església de Sant Miquel, enderrocada en part l'any 1145, és reconstruïda en aquest moment pel compte Ramon Berenguer.

Altres edificis són construïts o restaurats durant aquests segles. És el cas del Palau Reial Major remodelat i restaurat en successives fases durant els segles XIII i XIV fins que al segle XVI es va aixecar la torre del rei Martí.

La Catedral i el Palau del Bisbe, juntament amb les cases dels canonges, la Casa de l'Ardiaca i la Pia Almoina, formen un segon grup d'edificacions vinculades al centre episcopal documentat a Barcelona des de mitjans del segle IV.

El Palau de la Generalitat i la Casa de la Ciutat, que emmarquen la Plaça de Sant Jaume, són el centre corporatiu de la ciutat. La història d'ambdós edificis condensa des d'avançat el segle XIV la història de la ciutat i la història dels canvis polítics del país català a partir del 1370.

La Plaça de Sant Jaume actual, on coincideixen els antics eixos de la ciutat romana, és fruit d'una urbanització efectuada entorn del 1823 per donar sortida a la plaça a la Casa de la Ciutat, enderrocant-se l'església de Sant Jaume, la Casa de la Batllia i l'església de Sant Miquel.

Envolten aquest nucli central de la Barcelona històrica tres sectors o barris de remarcable entitat com són els barris de Sant Just i del Palau als sectors SE i S de l'antiga ciutat romana i el barri del Call al seu sector W.

El barri de Sant Just, que en termes genèrics va del Carrer de la Llibreteria –indret on es localitza la present intervenció- i Baixada de la Presó al carrer del Correu Vell i dels carrers de la Ciutat i del Regomir a l'antiga muralla, comprèn un entrellat de vells carrerons que té com a centre l'església i placeta de Sant Just.

El Barri del Palau rep aquest nom de l'antic Palau Reial Menor o Palau de la Reina, situat entre els carrers d'Ataülf i dels Templers, i se situa al sud del barri de Sant Just, a partir de la Plaça de Sant Miquel, feta sobre les antigues termes romanes del vell palau, que li dona el nom, enderrocant el 1847 per ordre de la Comtessa de Sobradiel. A la part del carrer d'Avinyó i sectors propers hi ha notables edificis residencials del començament del segle XIX, ja que fou un sector preferit de l'alta societat de Barcelona d'aquell temps. Cap a la fi del segle però, es va anar degradant.

Entre els molts edificis que es podrien destacar d'aquest sector sobresurt el Palau dels Centelles o del Duc de Solferino, a la Baixada de Sant Miquel.

El Barri del Call és format per un sector rectangular entre el carrer del Call, que li dona el nom, el carrer de la Palla, el carrer del Bisbe i el carrer dels Banys Nous. El nom era el que rebia el barri jueu, instal·lat en aquest sector, el qual tingué el seu moment d'esplendor, tant des del punt de vista cultural com econòmic, entre els segles XI i XIV, fins a la seva destrucció el 1391.

Pel que fa a les intervencions anteriors en són molt nombroses les efectuades al barri, ens centrarem, però, en les més properes a la zona d'actuació tant a nivell temporal com geogràfic:

- Intervenció arqueològica al solar de l'Arxiu Administratiu (Barcelona). 1995. Director: Oriol Granados
- Intervenció arqueològica al subsòl del museu d'Història de la Ciutat (Casa Padellàs-Plaça del Rei), (Barcelona). 1997-1998. Directors: Júlia Beltrán, Emili Revilla.
- Excavació realitzada al Palau de la Generalitat (Barcelona). 1999. Director: Eduard Sánchez.
- Intervenció arqueològica al C/ Arc de Sant Ramon del Call, 11 bis (Barcelona). 2000. Director: Cesc Busquets.
- Intervenció arqueològica al C/ Sant Honorat (Barcelona). 2001-2003. Director: Francesc Florensa.

4. MOTIUS DE LA INTERVENCIÓ I METODOLOGIA

Arrel de les obres efectuades per l'empresa **FECSA-ENDESA**, per tal de realitzar una estesa de cable i reforçar la xarxa elèctrica, es va creure necessari fer un seguiment arqueològic amb l'objectiu de documentar i recuperar les possibles restes arqueològiques que hi poguéssim detectar, cenyint-nos sempre a les rases que l'obra requeria. En un primer moment es va creure que la intervenció consistia en la realització d'una rasa al carrer Llibreteria, però en el moment de realitzar els treballs, la intervenció únicament va afectar dues connexions (creuament de Veguer i accés a la finca de Llibreteria, 20: vegeu Plànol!).

Les motivacions per les quals s'ha fet necessari un seguiment arqueològic als carrers Baixada de la Llibreteria i Veguer responen a la seva ubicació dins del districte de Ciutat Vella, proper al nucli primigeni de Barcelona.

Podem afirmar que el lloc que ens ocupa presenta un alt interès històric i arqueològic ja que es troba molt a l'interior de la ciutat romana, al costat de la muralla i del conjunt monumental de la Plaça del Rei, i dins del traçat de l'antic *cardo maximus*.

La zona afectada es troba també dins dels límits de la ciutat medieval, on està documentada la presència d'infraestructures tals com el recorregut dels antics carrers i estructures domèstiques d'època medieval i moderna.

La metodologia arqueològica aplicada ha estat la basada en el mètode de registre utilitzat per E.C. Harris (1979) i per A. Carandini (1981). El procediment consisteix en registrar objectivament els elements construïts i estrats que s'identifiquen, realitzant una numeració correlativa d'aquests, sota el nom "d'Unitat Estratigràfica" (U.E.) que individualitza els uns del altres. Cada U.E es registra en una fitxa on s'indica la ubicació en el jaciment, les seves característiques físiques, i la posició física respecte a les altres unitats estratigràfiques amb les que es relaciona.

Aquest mètode també inclou la realització de material gràfic, format per plantes i seccions i la documentació fotogràfica dels treballs realitzats.

5. DESCRIPCIÓ DELS TREBALLS REALITZATS

El dia 31 de Gener de 2004 van començar les tasques de reforç de la xarxa elèctrica, a partir de la canalització en rasa i instal·lació subterrània de tubs que substituïrien els antics serveis. Cal esmentar que els treballs van iniciar-se sense la presència de l'arqueòleg encarregat del seguiment dels treballs, tot i així el mateix dia es va poder dur a terme un mínim control de les rases ja obertes² (Rases 100, 200 i 300. Les Rases 400 i 500 sí van ser controlades per l'arqueòleg encarregat en tot el seu procés d'obertura, buidatge i tancament).

Aquesta instal·lació elèctrica s'ha realitzat a partir de l'obertura de cinc rases³: una rasa de 1'65 m de llarg que transcorria paral·lela a la línia de façana actual entre els números 8 i 10 del carrer de la Baixada de la Llibreteria (Rasa 100); les altres estaven situades al carrer Veguer, una creuava el carrer transversalment a l'alçada del números 1-3 (Rasa 300), una altra transcorria paral·lela a ella (Rasa 200) i les dues restants seguien la línia de la façana sud actual (Rases 400 i 500) situant-se perpendicular a la Rasa 300.

D'una forma més detallada la descripció completa de les rases seria la següent:

- RASA 100⁴.

Presenta una llargada de 1'65 m i una amplada de 1'20 m, transcorre en direcció NW-SE en paral·lel a la línia de façana actual. L'extrem més proper al carrer de les Trompetes de Jaume I es situa a 40 cm de la façana sud, mentre que l'altre extrem de la rasa ho fa a 22 cm. La distància entre el final de la rasa i la façana nord del carrer de la Baixada de la Llibreteria és de 5'16 m.

La rasa no presenta cap tipus d'estructura antiga i l'estratigrafia no remet a cap estrat arqueològic ja que la seva seqüència estratigràfica és: lloses, formigó i sauló barrejat amb runa constructiva. Aquest fet es deu a què la instal·lació dels serveis ha remogut completament l'estratigrafia.

La fondària màxima de la rasa és de 67 cm.

- RASA 200⁵.

Presenta una llargada de 1'30 m i una amplada de 0'73 m, transcorre en direcció NE-SW en perpendicular a la línia de façana nord actual i adossada a ella.

² Veure Fotografies 2 i 3

³ Veure Plànol 2

⁴ Veure Fotografia 4

⁵ Veure Fotografia 5

Estratigràficament, la Rasa 200 tampoc presenta cap tipus d'estructura antiga ni remet a cap estrat arqueològic ja que repeteix el model anterior: lloses, formigó i sauló barrejat amb runa constructiva.

- RASA 300⁶

Presenta una llargada de 5'80 m i una amplada de màxima de 0'76 m (a l'inici de la rasa des de la façana sud actual la rasa presenta una amplada de 0'76 m al llarg de 1 metre de longitud per després estretir-se a 0'38 m al llarg dels 4'80 m de rasa restants), transcorre en direcció NE-SW i s'inicia a 1'15 m de la façana nord del carrer Veguer.

Estratigràficament no existeix cap diferència amb les dues rases anteriors (seqüència de lloses, formigó i sauló barrejat amb runa constructiva) i presenta una fondària màxima de 70 cm.

- RASA 400⁷

Presenta una llargada de 1'04 m i una amplada de 0'97 m, transcorrent en direcció NW-SE adossada a la façana sud del carrer Veguer.

Estratigràficament no existeix cap diferència amb les rases anteriors (seqüència de lloses, formigó i sauló barrejat amb runa constructiva) i presenta una fondària màxima de 86 cm.

- RASA 500⁸

Presenta una llargada de 0'90 m i una amplada de 0'72 m, transcorrent en direcció NW-SE adossada a la façana sud del carrer Veguer.

Estratigràficament no presenta cap diferència amb les rases anteriors (seqüència: lloses, formigó, sauló barrejat amb runa constructiva) i presenta una fondària màxima de 70 cm.

Caldria fer una puntualització respecte a les Rases 300, 400 i 500. En la present memòria s'han tractat com a tres rases individualitzades per raons de claredat explicativa dins l'exposició dels treballs realitzats; però, de fet, podrien haver-se considerat com una sola rasa degut a què, malgrat el paviment actual del carrer Veguer no hagi estat enretirat en la seva totalitat, sí existeix una connexió subterrània entre les tres rases a més de presentar la mateixa seqüència estratigràfica⁹.

⁶ Veure Fotografia 6

⁷ Veure Fotografia 7

⁸ Veure Fotografia 8

⁹ Veure Fotografia 9

Així doncs, en cap d'aquestes rases es detecta cap mena d'estructura antiga, material ceràmic, ni estrat arqueològic que es pugui documentar amb fiabilitat, ja que, com hem esmentat a la Rasa 100, la instal·lació de serveis ha remogut totalment l'estratigrafia.

El dia 2 de Febrer de 2004 finalitzen els rebaixos de les rases i com a conseqüència l'actuació arqueològica del control de les rases.

6. REPERTORI ESTRATIGRÀFIC

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRÀFICA			UE: 101	
Sector: Llibreteria entre els números 4 i 14. Rasa 100		Fase: 1	Cronologia: S. XX	
DEFINICIÓ	Nivell d'ús. Paviment del carrer Llibreteria			
DESCRIPCIÓ	Paviment de lloses amb preparació de formigó contemporani del carrer Llibreteria. Presenta una potència estratigràfica de 0 a 23 cm.			
MAT.DIRECTOR				
SEQÜÈNCIA FÍSICA	Igual a	201 i 301	Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	
	Cobreix a	102	Cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRÀFICA			UE: 102	
Sector: Llibreteria entre els números 4 i 14. Rasa 100		Fase: 1	Cronologia: S. XX	
DEFINICIÓ	Nivell d'aportació			
DESCRIPCIÓ	Nivell aportat de sauló amb presència de runa constructiva. Presenta una potència estratigràfica de 23 a 67 cm			
MAT.DIRECTOR	Runa			
SEQÜÈNCIA FÍSICA	Igual a	202 i 302	Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	
	Cobreix a		Cobert per	101
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRÀFICA			UE: 201	
Sector: Llibreteria entre els números 4 i 14. Rasa 200		Fase: 1	Cronologia: S. XX	
DEFINICIÓ	Nivell d'ús. Paviment del carrer Veguer			
DESCRIPCIÓ	Paviment de lloses amb preparació de formigó contemporani del carrer Veguer. Presenta una potència estratigràfica de 0 a 21 cm.			
MAT.DIRECTOR				
SEQÜÈNCIA FÍSICA	Igual a	101 i 301	Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	
	Cobreix a	202	Cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRÀFICA			UE: 202	
Sector: Llibreteria entre els números 4 i 14. Rasa 200		Fase: 1	Cronologia: S. XX	
DEFINICIÓ	Nivell d'aportació			
DESCRIPCIÓ	Nivell aportat de sauló amb presència de runa constructiva. Presenta una potència estratigràfica de 21 a 69 cm			
MAT.DIRECTOR	Runa			
SEQÜÈNCIA FÍSICA	Igual a	102 i 302	Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	
	Cobreix a		Cobert per	201
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRÀFICA			UE: 301	
Sector: Llibreteria entre els números 4 i 14. Rasa 300		Fase: 1	Cronologia: S. XX	
DEFINICIÓ	Nivell d'us. Paviment del carrer Veguer			
DESCRIPCIÓ	Paviment de lloses amb preparació de formigó contemporani del carrer Veguer. Presenta una potència estratigràfica de 0 a 23 cm			
MAT.DIRECTOR				
SEQÜÈNCIA FÍSICA	Igual a	101 i 201	Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	
	Cobreix a	302	Cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRÀFICA			UE: 302	
Sector: Llibreteria entre els números 4 i 14. Rasa 300		Fase: 1	Cronologia: S. XX	
DEFINICIÓ	Nivell d'aportació			
DESCRIPCIÓ	Nivell aportat de sauló amb presència de runa constructiva. Presenta una potència estratigràfica de 23 a 70 cm			
MAT.DIRECTOR	Runa			
SEQÜÈNCIA FÍSICA	Igual a	102 i 202	Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	
	Cobreix a		Cobert per	301
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRÀFICA			UE: 401	
Sector: Llibreteria entre els números 4 i 14. Rasa 400		Fase: 1	Cronologia: S. XX	
DEFINICIÓ	Nivell d'ús. Paviment del carrer Veguer			
DESCRIPCIÓ	Paviment de lloses amb preparació de formigó contemporani del carrer Veguer. Presenta una potència estratigràfica de 0 a 24 cm			
MAT.DIRECTOR				
SEQÜÈNCIA FÍSICA	Igual a	101, 201, 301 i 501	Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	
	Cobreix a	402	Cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRÀFICA			UE: 402	
Sector: Llibreteria entre els números 4 i 14. Rasa 400		Fase: 1	Cronologia: S. XX	
DEFINICIÓ	Nivell d'aportació			
DESCRIPCIÓ	Nivell aportat de sauló amb presència de runa constructiva. Presenta una potència estratigràfica de 24 a 86 cm			
MAT.DIRECTOR	Runa			
SEQÜÈNCIA FÍSICA	Igual a	102, 202, 302 i 502	Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	
	Cobreix a		Cobert per	401
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRÀFICA			UE: 501	
Sector: Llibreteria entre els números 4 i 14. Rasa 500		Fase: 1	Cronologia: S. XX	
DEFINICIÓ	Nivell d'ús. Paviment del carrer Veguer			
DESCRIPCIÓ	Paviment de lloses amb preparació de formigó contemporani del carrer Veguer. Presenta una potència estratigràfica de 0 a 22 cm			
MAT.DIRECTOR				
SEQÜÈNCIA FÍSICA	Igual a	101, 201, 301 i 401	Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	
	Cobreix a	502	Cobert per	
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

FITXA D'UNITAT ESTRATIGRÀFICA			UE: 502	
Sector: Llibreteria entre els números 4 i 14. Rasa 500		Fase: 1	Cronologia: S. XX	
DEFINICIÓ	Nivell d'aportació			
DESCRIPCIÓ	Nivell aportat de sauló amb presència de runa constructiva. Presenta una potència estratigràfica de 22 a 70 cm			
MAT.DIRECTOR	Runa			
SEQÜÈNCIA FÍSICA	Igual a	102, 202, 302 i 402	Equivalent a	
	Rebleix a		Reblert per	
	Cobreix a		Cobert per	501
	Talla a		Tallat per	
	Es recolza a		Se li recolza	
	S'entrega a		Se li entrega	

7. CONCLUSIONS

Arrel de les tasques de reforç de la xarxa elèctrica, a partir de la canalització en rasa i instal·lació subterrània de tubs que substituirien els antics serveis, l'empresa **ESPELSA** per encàrrec de la companyia **FECSA-ENDESA**, va practicar 5 rases amb un total de 10'69 metres als carrers Baixada de la Llibreteria i Veguer.

L'actual intervenció estava dirigida a l'avaluació arqueològica del terreny. El resultat un cop realitzat el control de la rasa ha estat el següent:

Les rases (Rases 100, 200, 300, 400 i 500), han assolit diferents fondàries al llarg del seu traçat –aquestes oscil·len entre els 67 i els 86 centímetres-. Tot i això aquestes presenten la mateixa estratigrafia: un primer estrat format pel paviment del carrer (paviment de lloses i preparació de formigó) i un segon nivell d'aportació de terres amb presència de sauló, grava i material constructiu contemporani.

Les conclusions que podem extreure d'aquesta intervenció arqueològica són més aviat poques, ja que les restes, pel que fa a estructures i material arqueològic són inexistents. Així doncs, pel que fa a les Rases 100, 200, 300, 400 i 500 podem afirmar que no ens aporten cap mena d'estratigrafia fiable ja que aquestes han estat molt afectades per la instal·lació de serveis moderns i no presenten cap mena d'estructura antiga que es pugui ser documentada.

Cal concloure esmentant que, malgrat la intervenció, no hem pogut documentar cap estructura arqueològica corresponent a cap fase d'ocupació del carrer. No ha estat localitzada cap resta relacionada amb estructures que possiblement es trobarien en el subsòl i que han estat documentades en excavacions anteriors. La informació extreta durant altres controls arqueològics portats a terme a la mateixa zona reflexa la conformació d'un espai situat al costat de la muralla romana i dins del límits de la ciutat romana i medieval; concretament en el traçat de l'antic *cardo maximus* i en un indret on van ser documentades infraestructures dels antics carrers i estructures domèstiques d'època medieval i moderna.

Així doncs, caldrà esperar futures intervencions que aportin noves dades per poder avançar en la història d'aquest barri i de la ciutat.

8. BIBLIOGRAFIA

CIRICI, A. 1971: *Barcelona pam a pam*. Editorial Teide. Barcelona.

DDAA. 1982: Gran geografia comarcal de Catalunya. Introducció. Barcelona, Baix Llobregat. *Enciclopèdia Catalana*. Barcelona.

DDAA. 1992: La ciutat consolidada (segles XIV-XV). *Història de Barcelona*. Vol III. Barcelona.

DDAA. 1999: Els barris de Barcelona. Vol I. Ciutat vella i l'Eixample. *Enciclopèdia Catalana*. Barcelona.

DURAN I SANPERE, A. 1972: *Barcelona i la seva història*. Vol I. Barcelona.

FABRE, J., HUERTAS, J. 1977: *Tots els barris de Barcelona. l'Eixample i la Barcelona Vella*. Volum V. Edicions 62. Barcelona.

HARRIS, E.C. 1979: *Principios de estratigrafía arqueológica*. Editorial crítica. Barcelona.

VVAA (2002); *Diccionari d' Arqueologia*. TERMCAT, Centre de Terminologia, Barcelona.

A tics

Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric

Fotografia 1. Vista general de la cruïlla entre els carrers Baixada de la Llibreteria i Veguer

Fotografia 2. Treballs d'obertura de la Rasa 100 (situació en què es trobava la rasa quan es va iniciar el control arqueològic dels treballs).

A tics

Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric

Fotografia 3. Treballs d'obertura de la Rasa 300 (situació en què es trobava la rasa quan es va iniciar el control arqueològic dels treballs)

Fotografia 4. Rasa 100

A tics

Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric

Fotografia 5. Rasa 200

Fotografia 6. Rasa 300

A tics

Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric

Fotografia 7. Rasa 400

Fotografia 8. Rasa 500

A tics

Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric

Fotografia 9. Situació de la Rasa 300 en relació a la 400 i 500

A tics

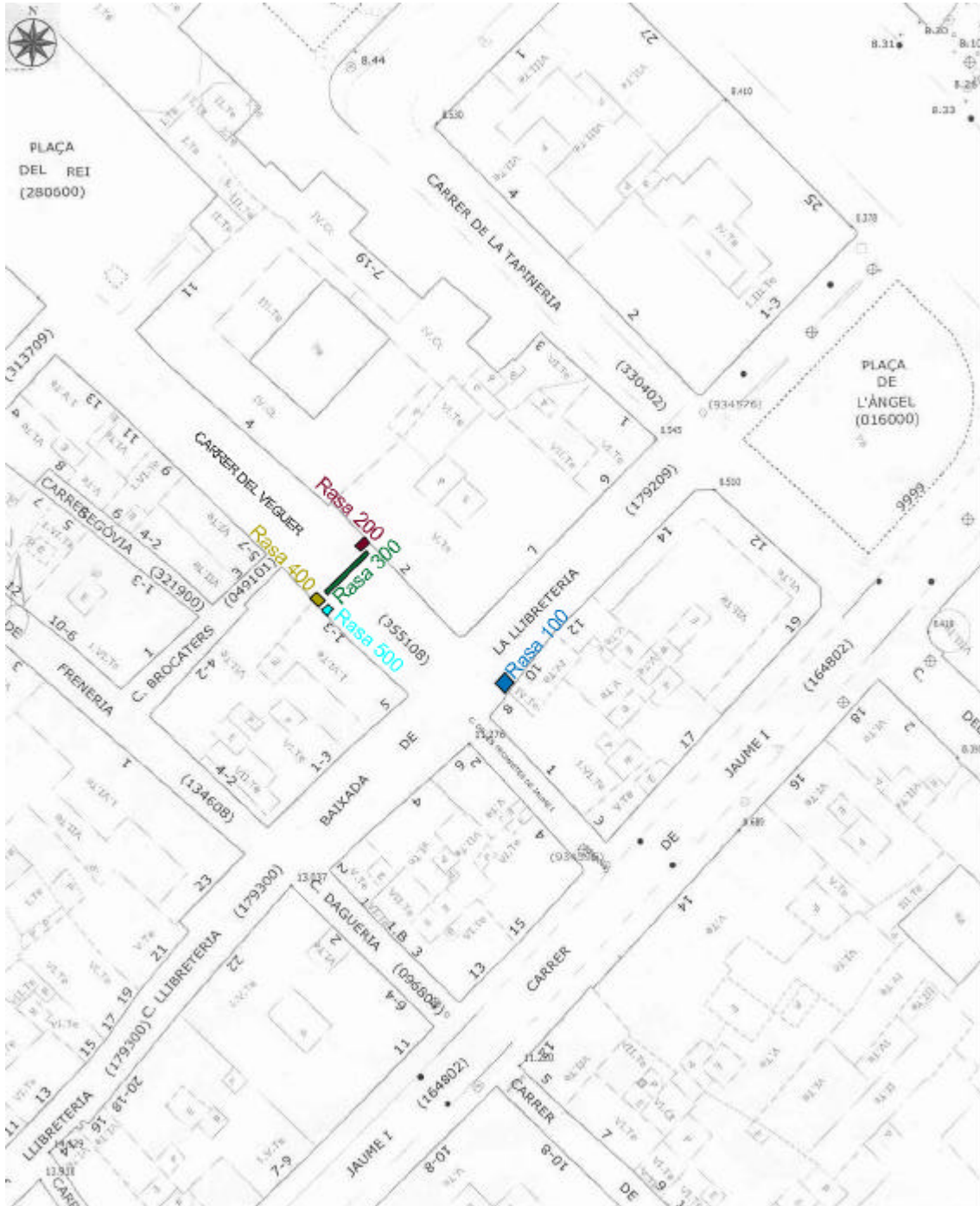
Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric

Plànol 1. Plànol general de la zona afectada
Escala 1:500

A tics

Gestió i Difusió del Patrimoni Arqueològic i Històric

Plànol 2. Situació de les rases.
Escala 1:500